

ת"פ 43302/01/21 - מדינת ישראל ע"י יחידת תביעות ירושלים נגד פלונית

בית משפט השלום בבית שמש
ת"פ 43302-01-21 מדינת ישראל נ' פלונית

בפני : כבוד השופט ארנון איתן
בעניין: המאשימה
נגד
הנאשמת

מדינת ישראל ע"י יחידת תביעות ירושלים
פלונית ב"כ עוה"ד חנן ג'בסקי

גזר דין (ללא הרשעה)

כתב האישום:

1. הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בעבירת תקיפה הגורמת חבלה לפי סעיף 380 לחוק העונשין.
2. על פי הנתען בכתב האישום, בתאריך הרלבנטי לכתב האישום הנאשמת הייתה סייעת בבית ספר XXX ביישוב XXX, ובשעת הצהריים שימשה כמלווה בהסעה לתלמידים מבית הספר לביתם.
3. הקטינה ד.ע. ילידת 2004 הינה תלמידת בית הספר, ובתאריך 18.2.2020 בשעת צהריים בחניון בית הספר, ביקשה הקטינה לעלות להסעה עליה הייתה הנאשמת, בניגוד לנהלים. בין הקטינה לנאשמת התפתח ויכוח במהלכה קיללה הנאשמת את הקטינה ומשפחתה, והקטינה קיללה את הנאשמת. בתגובה ירקה הקטינה בפניה של המתלוננת והחלה לרדת מההסעה.
4. הנאשמת קמה ממקומה, תפסה בשערותיה של הקטינה וירקה על כתפה, שנפלה ונחבלה בברך.

תסקיר שרות המבחן:

5. הנאשמת כבת 42 נשואה ואם ל-4 ילדים בגילאי 13-4, עובדת בבית הספר כ-XXX. בתסקיר פירוט אודות הרקע בו צמחה הנאשמת. צוין, כי משפחתה מהווה עבורה מקור תמיכה משמעותי. הנאשמת עובדת כסייעת משך 16 שנה.
6. הנאשמת הביעה חרטה ולקחה אחריות מלאה על מעשיה, ותיארה תחושת חוסר אונים באירוע, ותחושת השפלה, לאחר שהקטינה ירקה בפניה, ותגובה אימפולסיבית ואלימה ללא שקילות מעשיה, התנהגות שהיא זרה לאורחות חייה. צוות המוסד החינוכי הגיש לשרות המבחן מסמכים ובו תיארו את מסירותה כאשת צוות,

האחריות אותה היא מגלה, והתנהגות באירוע שאינה משקפת את אופן התנהלותה. לדעת שירות המבחן, מעורבות הצוות מפחיתה משמעותית את הסיכון להישנות העבירה.

7. שרות המבחן עומד על גורמי הסיכון וגורמי הסיכוי והתרשמותם כי לנאשמת מודעות עצמית גבוה ומוטיבציה לשמור על אורח חיים נורמטיבי ומתפקד.

8. בהתייחס להרשעה, סבור שירות המבחן כי אין מקום להרשיעה נוכח היותה מנהלת אורח חיים נורמטיבי, התייחסותה לעבירה ופגיעה קונקרטיית שתוביל לפגיעה בתחום עיסוקה בחינוך. שרות המבחן ממליץ על הטלת צו של"צ בהיקף 140 שעות.

ראיות המאשימה: תמונה המתעדת את החבלה.

ראיות ההגנה: מכתבי המלצה: נ/1-נ/5.

תמצית טיעוני הצדדים:

9. המאשימה הפנתה בטיעוניה לנסיבות האירוע כעולה מכתב האישום המתוקן, וכן לערכים המוגנים בהם פגעה הנאשמת במעשיה. צוין, כי בהיותה אמונה על חינוכם של התלמידים, עליה לשמש דוגמה להם, ואולם הנאשמת נהגה בדרך שאינה מצופה ממנה - קיללה והכתה את הקטינה. לדעת המאשימה, המדובר בנסיבות חמורות במסגרתו גורם חינוכי בוחר לפתור ויכוח מינורי בדרך אלימה - כאשר קיימים פערי כוחות ביניהם. המאשימה ביקשה לשקול לקולא את הודאת הנאשמת ונטילת האחריות, ואולם לדבריה האינטרס הציבורי במקרה זה נוטה במקרה זה בעד ההרשעה. נטען בעניין זה, כי הנאשמת עודנה מועסקת במוסד החינוכי, נתון השולל את עמדת שירות המבחן בדבר נזק ממשי וקונקרטי, הקיים בעניינו.

10. המאשימה ביקשה להטיל על הנאשמת צו של"צ בהיקף 250 שעות, היקף נרחב מזה עליו המליץ שרות המבחן, נוכח נסיבות האירוע, זאת לצד רכיבי ענישה נוספים לרבות פיצוי לקטינה.

11. ההגנה ביקשה לאמץ את עמדת שירות המבחן, נוכח תוכנו של תסקיר המבחן. הסנגור ביקש ליתן דגש לעמדת המוסד החינוכי, ולכך שהליך "טיפול" נערך בין כותלי המוסד החינוכי. על פיו, המוסד החינוכי עומד מאחורי הנאשמת באופן מלא, נתן בה אמון מלא, ולכן המשיך להעסיקה אף לאחר המקרה, וגם עתה.

12. הסנגור הוסיף, כי שרות המבחן עמד על הנזק הקונקרטי בהרשעתה של הנאשמת, זאת בהתאם לכללים שהתוו בפסיקה בעניין זה, ובמיוחד בתחום בו מועסקת הנאשמת. הוסף, כי אף נסיבות האירוע הינן חריגות, נוכח טענה בדבר "קנטור" משמעותי מצד הקטינה, עת היא יורקת בפניה של הנאשמת, ועל אף זאת, כך צוין, הנאשמת לא הייתה צריכה להגיב כפי שהגיבה.

13. הסנגור ביקש ליתן משקל מכריע לגורמי הסיכוי עליהם עומד שירות המבחן בתסקירו. הסנגור גם הפנה לפסיקה תומכת במקרה חמור יותר, במסגרתו אושרה החלטת בית משפט השלום שלא להרשיע נאשמת בעבירות אלימות כלפי קטינים. ראו: עפ"ג 42882-05-22 ועפ"ג 46282-05-22 מדינת ישראל נגד פלונית (24.7.2022) בעניין זה דחה הרכב השופטים, בראשותו של הנשיא רון שפירא, ערעור מטעם המדינה, על קולת עונש באירוע בו בוצעו עבירות אלימות כלפי פעוטות, והותיר את החלטת בית משפט קמא - בדבר אי הרשעת הנאשמת - על כנה.

14. הנאשמת ציינה כי המדובר במוסד חינוכי, אשר קיימות בו כיתות מקדמות של ילדים עם קשיים התנהגותיים ולימודיים. הנאשמת ציינה, כי היא החלה לעבוד במוסד בשנת 2013 בליווי ילדה בכיתה מקדמת משך כשנתיים. הנאשמת הוסיפה, כי משך כעשר שנים היא חוותה אלימות מילולית ופיזית כלפיה, וידעה לנהוג באיפוק. הנאשמת נטלה אחריות מלאה על האירוע, והתנצלה על תגובתה, ובלשונה: "זה לא היה אמור לקרות".

דין:

15. המחלוקת הטעונה הכרעה במקרה זה אינה פשוטה כלל, והיא נוגעת בשאלה האם קיימת הצדקה להורות על ביטול ההרשעה בהתאם להמלצת שרות המבחן, והטלת עונש שיקומי, כאשר כל צד עותר לאמץ את עמדתו מטעמים מהותיים: מחד, עמדת המאשימה לפיה, היות הנאשמת סייעת במוסד חינוכי, אינו מאפשר את סיום ההליך מבלי להרשיעה, נוכח מעורבותה בעבירת אלימות כלפי קטינה הלומדת במוסד החינוכי. מנגד, עמדת ההגנה לפיה המדובר בנאשמת נורמטיבית לחלוטין, העובדת משך שנים רבות בתחום החינוך, אשר נטלה אחריות על המעשה, הביעה צער על מעורבותה באירוע, שהינו חריג בנסיבותיו.

16. לצורך הכרעה במחלוקת זו שבין הצדדים, הבאתי בחשבון את הנתונים הבאים:

א. הנאשמת כבת 42 נשואה ואם ל-4 ילדים בגילאי 13-4.

ב. הנאשמת הודתה ונטלה אחריות על מעשיה. הנאשמת נעדרת עבר פלילי, וזו הסתבכותה הראשונה והיחידה בפלילים. מאז ביצוע העבירה חלפו למעלה מ-3 שנים, ומאז אותם אירועים לא נפתחו לנאשמת תיקים נוספים.

ג. המדובר באירוע שהתרחש במוסד חינוכי, בעת שהנאשמת משמשת כסייעת, והוא בוצע כלפי קטינה במוסד החינוכי, ואולם יש לקחת בחשבון גם את נסיבות האירוע, אשר הינן חריגות. תפקידה של הנאשמת באותו היום, לבד מהיותה סייעת, היה ללוות את אחת ההסעות. בהתאם לעובדות, הקטינה עלתה להסעה בניגוד לנהלים, ובעקבות זאת החל דין ודברים ביניהן, שהתגלגל לקללות הדדיות. בשלב מסוים, הקטינה ירקה בפניה של המתלוננת, החלה לרדת מההסעה, ובתגובה למעשיה, אחזה הנאשמת בשערה, ירקה לכתפה, והקטינה נפלה ונחבלה בברכה.

ד. לא יכולה להיות מחלוקת, כי בנסיבות המקרה היה על הנאשמת לגלות איפוק, ודאי בהיותה חלק מאנשי הצוות של המוסד החינוכי, ותגובתה כלפי הקטינה, אינה יכולה להתקבל בשום דרך. מאידך, התנהגותה של הקטינה אף היא חמורה, ואין לקבל יריקה בפניו של איש צוות חינוכי, פעולה אשר גרמה לנאשמת לדעת שרות המבחן, תחושות בושה, חוסר אונים והשפלה, ועל כן הגיבה בצורה אימפולסיבית ואלימה, ללא שקילת מעשיה.

ה. התנהגות זו לדעת שרות המבחן, הינה חריגה לאורחות חייה של הנאשמת. בנקודה זו יש להוסיף, את עמדת המוסד החינוכי אשר ניצב לצד הנאשמת, ומלווה אותה מאז האירוע. נתון זה לטעמי הינו משמעותי להכרעה שבפניי, ומקריאת מכתביהם של כלל גורמי החינוך במוסד, לרבות מנהלת המוסד החינוכי וכן היועצת, עולה תמונה חיובית מאוד ביחס לנאשמת. מסירות, יכולת גבוהה של הכלה ונתינה, קשב לילדים- חלקם בכיתות

מקדמות אשר דורשות ממנה, התמודדות שאינה קלה ומאתגרת בלא מעט פעמים. בנוסף, ועל אף מעורבותה זו, המשיכה המסגרת החינוכית להעסיקה, נתון שאף הוא חריג, תוך שניתן דגש בהמלצות, לחשיבות המשך העסקתה של הנאשמת גם בעתיד, ולכך שהרשעה תסכן באופן ממשי את המשך אפשרות העסקתה כסייעת בחינוך המיוחד, ובכלל בתחום החינוך.

ו. המלצת שרות המבחן, הינה אף היא לסיום ההליך באי-הרשעה. לדעתם, הנאשמת החלה בעריכת שינוי בהתנהלותה, ובנוסף קיימים לה מערכות תמיכה חזקות בחברה, במשפחה, וכן במקום עבודתה, אשר הינו מודע כאמור לביצוע העבירה, ובכל זאת ממשיך להעסיקה, תוך ליוויה בהליך שיקום. נוסף לכך, לנאשמת מודעות עצמית גבוהה, ורצון לשמור על אורח חיים נורמטיבי ומתפקד. הוסף, כי הרשעה עלולה לגרום לפגיעה קונקרטיית בתחום עיסוקה, כמי שעוסקת בחינוך וכן בשילובה בחברה.

בע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל פ"ד**, נב(3) 337 נקבע כי משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם, זולת מקרים יוצאי דופן בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה (ראו: סעיף 6 לפסק דינה של כב' השופטת דורנר).

במקרים האמורים יחולו הוראות סעיף 71א(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק") לפיהן:

"מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, רשאי הוא לתת צו שירות גם ללא הרשעה, בנוסף למבחן או בלעדיו, ומשעשה כן יהיה דינו של צו השירות, לעניין סעיף 9 לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, כדין צו מבחן".

עוד נקבע בפרשת כתב הנ"ל כי מטרת השימוש בסעיף זה לחוק היא שיקומית, והיא תובא במכלול השיקולים לפטור את הנאשם מהרשעה. בפסה"ד נקבע כי יעשה שימוש בכלי זה כאשר יתקיימו שני תנאים אלו במצטבר:

א. הרשעה תוביל לפגיעה חמורה בשיקום הנאשם.

ב. סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים שפורטו בפסה"ד.

17. הרציונל העומד בבסיס הוראות סעיף 71א לחוק הוא חינוכי בעיקרו: השירות לציבור יקנה לעבריין ערכי עבודה ומוסר, ולפיכך בעל פוטנציאל לשקמו (הוועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, דין וחשבון, אוגוסט 2015). בחוק לא הוגבל שיקול דעתו של ביהמ"ש בנוגע ליישום הסעיף, והסעיף מאפשר לבית המשפט לפעול על פיו אף ללא הרשעת הנאשם תחילה (השוו בעניין זה להצעת החוק, בה הוצע להגביל את אפשרות זו לעבירות קלות בלבד).

בפסיקה נקבע שאי הרשעתו של נאשם, שאשמתו הוכחה, היא חריג לכלל שכן יש בה ממד של פגיעה בעקרון השוויון בפני הדין. לפיכך נקבע שבתי המשפט מצווים לעשות שימוש מושכל וזהיר בסמכות שניתנה להם על פי סעיף 71א(ב) לחוק העונשין ולהימנע מהרשעת נאשם רק במקרים חריגים בהם מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, וזאת בכדי למנוע פגיעה מהותית בעקרון השוויון בפני החוק ובשיקולי ענישה אחרים (ראו בהרחבה: ע"פ 1082/06 מיכאל שוראקי נ' מדינת ישראל (20.6.06); וכן השוו אודות השימוש החריג

בסעיף אי הרשעה: רע"פ 1666/05 יאיר סטבסקי נ' מדינת ישראל (24.03.05); ע"פ 1042/03 מצרפס שותפות מוגבלת בע"מ (1974) נ' מדינת ישראל, נח(1) 721 (2003).

ז. בענייננו, ובהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה, ניתן לקבוע כי ניתן לסיים את ההליך באי-הרשעה, שכן הרשעה תוביל לאפשרות ממשית לסיום העסקתה של הנאשמת. בנוסף, ואף בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירה זו, ומבלי להקל ראש בנסיבות האירוע, מוטלים על דרך הכלל עונשים צופי פני עתיד לצד של"צ, כעתירת המאשימה כעת, ולעתים צו של"צ ו/או רכיב של פיצוי, ללא הרשעה.

17. סבורני, כי מכלול הטעמים שהובאו לעיל, מטים את הכף בעד אימוץ עמדת שרות המבחן, ומתן משקל ל-16 שנות עבודה במסגרות חינוך שונות ללא דופי, ואף מעבר לכך (ראו: מכתבה של המחנכת הגב' אתי כהן בהקשר זה), זאת על פני אירוע בודד שהתרחש, בנסיבותיו החריגות, ומבלי להקל מחומרתו. בהתאם, אורה על סיום ההליך באי-הרשעה, זאת לצד צו של"צ בהיקף נרחב יותר, חתימה על התחייבות, ורכיב של פיצוי.

18. אשר על-כן, הנני מורה כדלקמן:

א. הרשעת הנאשמת בדין מבוטלת, וההליך מסתיים באי-הרשעה, תוך קביעה שהנאשמת ביצעה את העבירה המיוחסת לה בכתב האישום המתוקן.

ב. צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות במסגרת הלשכה לשירותים חברתיים מטה יהודה במושב בקעה.

ג. התחייבות בסך 3000 ₪ להימנע מביצוע העבירה בה נקבעה אשמתה בכתב האישום המתוקן וזאת למשך שנה מהיום. רשמתי את התחייבות הנאשמת בע"פ.

ד. פיצוי בסך 1000 ₪ אשר ישולם עד ליום 2.7.2023.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ' אדר תשפ"ג, 13 מרץ 2023, במעמד הנוכחים.